

BÁCSMEGYEIEI FÜGGETLENSÉG

A BÁCS-BODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 kor. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:

Dr. Jovánovits József.

Főmunkatárs:

Dr. Kiss Dezső.

Laptulajdonos a „Zombori Függetlenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.
Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

A magyar emberhus.

Irta: **Aradi Árpád.**

A magyar emberhust nem Afrikában árulják az emberevők és a rabszolgakereskedők, hanem a munkabíró, erőteljes férfiakat a kivándorlási ügynökök árulják Amerikában, a szép és erőteljes leányokat pedig a leánykereskedők árusítják Oroszországban, a Balkánfélszigeten és Európa minden részében.

Ez a szegény ország, ez a pusztuló magyar nép nem a műveltségben, a tudományokban, nem is az iparban, kereskedelemben vezet a többi országok között, hanem az amerikai kivándorlásban, a tudóvész elterjedtségében és a leánykereskedésben.

Évenként százötvenezerre tehető itt a kivándorlók száma, százezerre a tudóvészben elpusztulóké és harmincezerre a leánykereskedés áldozataié! Évenként kétszáznyolvenezer magyar elvesztése: mily szörnyű, kétségbeesítő állapot ez! Hisz ha ez így halad, akkor matematikai pontossággal el kell vesznie ennek a nemzetnek, mert a természetes szaporodás ezt nem pótolhatja s a statisztikai adatok szerint már is apadás mutatkozik a népesség számában.

Nagy, vérző, kegyetlenül fájdalmas seb Magyarország testén a kivándorlás. Seb, amelynek orvoslására eddig nem találtunk orvosszert, amelyen át pedig szívünk vére csurog s ezért be kell hegeszteni minden áron.

Rettenetes már eddig is a vesztesség, mely bennünket a kivándorlással sujtott. Évenként a munkáskezdek ezrei veszik kezökbe a vándorbotot, itt hagyják hazájokat, ezt a honfivérrel annyiszor áztatott szent földet és mennek az Ujvilágba, melynek magyar lakossága immár több százezer. És ami a legrettenetesebb:

nemesak azok vándorolnak ki, akik úgy hiszik, hogy itthon nincs megélhetés számukra, hanem a kisbirtokosok ezrei adják el kiesiny házukat, földjüket, hogy az „ígéret földjére”, Amerikába mehessenek. Azt hiszik, hogy ott gurulni fognak lábaikhoz a dollárok, s csak kint tudják meg, hogy az ismeretlen, idegen nyelvű világrészben, hol már nincs szükség a beözönlő munkásságra, mérhetetlen szenvedés, nélkülözés vár rájuk.

A kivándorlás más országokban is nagy baj, annál nagyobb nálunk, melynek népe oly egészségtelen viszonyok között vergődik. Ipara elenyészően csekély, kis- és középbirtokos osztálya a végső pusztulás küszöbén, vagyonos városi polgársága — néhány tőkepenzest kivéve — nincs. A hitbizományokat kivéve csaknem az összes birtokok adóssággal megterhelve, úgy hogy az állami tisztviselőket valósággal azért kell szaporítani, hogy a pusztuló birtokos osztály eltartásáról gondoskodva legyen.

S most annyi bajunkhoz képest már évek óta újabb járult: a leánykereskedés térhódítása. A magyar lányt, a „Hungarát”, mint árucikket, épen úgy ismerik külföldön, mint a magyar lisztet, ezt a nemzetközi leánykereskedelem elleni kongresszusok tényként állapították meg.

Milyen szégyen és gyalázat ez! Elgondolni is rettenetes, hogy a magyar nő típusai a külföld előtt nem a Zrinyi Ilonák, Lorántffy Zsuzsannák, Rozgonyi Cziezellék, hanem az orfeumok, éjjeli kávéházak és büntanyák festett arcú leányai! S e szégyen mellett az az emberanyag, amit a leánykereskedés áldozataiként elveszítünk, jobban fáj a hazának bárminő veszteségnél, jobban fáj, mintha idő előtt meghalának, mert a szülő nem kesereg annyira gyermeke halálán, mintha az becselenné válik.

A kivándorlást és a leánykereskedést sürgősen meg kell szüntetni. A legmélyebbre ható szociális reformokkal, a népesség, a tömegek anyagi jólétének javításával. Hisz lelkünkben óhajtuk hazánk közjogi függetlenségét, de az ezért folyó küzdelemmel párhuzamosan kell haladnia a leg-egészségesebb, a nagy tömegek sorát felkaroló gazdasági reformoknak, melyekkel megmentjük népünket a kivándorlástól, a leánykereskedéstől, a tuberkulózistól és az alkoholizmustól.

Ezenkívül a kivándorlási ügynökök és leánykereskedők erélyes nyomozása legyen egyik főfeladata minden városunk, községünk rendőségének s e lelketlen gaz kufárok büntetése ne pénzbírság vagy néhány heti fogház, hanem fegyház legyen. A határrendőrségek, ezek a roppant áldozattal létesített hatóságok itt fejthetik ki legfontosabb és legbecsesebb tevékenységüket.

Azután a társadalom minden rétege tegyen valamit a kivándorlás és a leánykereskedés ellen. A tanító az iskolában, a pap a szószékről hirdesse a kivándorlás és a leánykereskedés veszedelmét, nyissa fel népünk szemét.

Meg kell állítanunk a lejtőn megtevesztett testvéreinket. Hitet, bizalmat kell csepegtetnünk lelkükbe, meg kell győznünk őket, hogy a magyar haza gondoskodik minden fiáról, de senki se várja, hogy sült galamb repüljön a szájába. Lehetetlen, hogy ez az aránylag gyér népességű, természettől megáldott ország, el ne tudja tartani fiait, úgy, hogy azok kénytelenek legyenek kivándorolni, vagy becselenné válni.

Amerikát a munka földjének ismerjük, tanuljunk hát tőle dolgozni, de itt hazánkban, ahol ezerszerte gyümölcsözőbb, áldásthözőbb lesz munkánk.

Vanília,
Császárs körte,
Allasch,
Liquor
üveg nélkül

1 liter
27-50-8
1 korona 80 fillér.

Kapható:
ifj. Heindlhofer Róbertnál
Zombor.

Ki kell gyógyítanunk országunkat egyelőre ebből a két nagy, vérző sebből, a kivándorlásból és a leánykereskedésből. Ne nézzük összetett kezekkel a nemzetpusztulást, mert mire keleti nyugalmunkból kimozdulunk, akkorra porig leég a magyar államnak, a magyar hazának ezeresztendősi épülete.

Villamos telepünk jövője.

II.

A házi kezelés.

Előbbi közleményünkben rámutattunk arra a tényre, hogy városunknak a villamos telep megépítése előtt az volt a terve, hogy a villamos telepet azonnal házi kezelésbe veszi. Ráműtöttünk arra is, hogy utóbb mely okok késztették mégis a várost a telepnék bérleti kezelésbe adására.

Ujabb napról-napra fokozódó elégtelenség mutatkozik a nagyközönség körében az üzembérlő cég iránt.

Ennek az elégtelenségnek egyik oka az, hogy a közvilágítást nem találja kielégítőnek. Az utcákon sem az ilylápák, sem pedig az izzólámpák nem égnek, nem világítanak azzal az intenzivitással, mint remélte és amint más városokban tapasztalta. Önkénytelenül összehasonlításokat tesznek a mostani és a régi közvilágítás között, még pedig az utóbbi javára. Ez kétségtelenül tévedés, de minden esetre jellemző a mai állapotokra.

Az elégtelenség másik okát abban találjuk, hogy az árammérő órák egy — bár csekély — hányada megbízhatatlannak bizonyul. A valóságnál hol kevesebb, hol megaránytalannul több fogyasztást mutatnak.

A város közönsége bizalmatlanná lett üzembérlő céggel szemben. Innen származik az a mozgalom, amely a villamos telepnék házi kezelésbe való vételét célozza. A mult heti városi közgyűlésen már pozitív formát öltött ez a mozgalom. Indítvány tétel, hogy a közgyűlés elvben már most mondja ki, hogy az üzembérlési szerződés lejártával azt nem hosszabbítja meg, hanem házi kezelésbe veszi a telepet. A közgyűlés e tárgyban a következő határozatot hozta:

A törvényhatósági bizottság határozatilag kimondja, hogy jelenleg még korainak tartja azon kérdéssel foglalkozni, vajjon az üzembérlési bérszerződés a lejárat után 20 évre meghosszabbíthatik-e vagy sem, — miért is e kérdés érdemben való tárgyalásától eltekint s azzal ez idő szerint foglalkozni nem kíván.

Ez az álláspont lényegileg helyes lehet, mert valóban időelőttinek látszik már most hivatalosan foglalkozni olyan kérdéssel, amely négy év múlva válik aktuálissá.

Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a közvélemény már most foglalkozzék a kérdéssel és megismerkedjék mindazokkal a körülményekkel, amelyek annak eldöntésénél figyelembe veendőek.

Ez a kérdés annyira belevág városunk ügyébe, mint nem kevésbé fontos közgazdasági és ipari érdekeibe, hogy nem tarthatjuk helyesnek annak eldöntésénél tisztán egyéni impressziókra, egyéni rokonszenvre, vagy ellenszenvre támaszkodni. Szükségesnek tartjuk tehát a kérdés mindkét oldalát legalább főbb vonásaiban megvilágítani.

A *bérleti rendszer fentartása* esetén a város feltétlenül biztosítva lenne arról, hogy az üzembérlés egész tartama alatt a telep üzleti nyereségében bizonyos százalék szerinti, de legalább is a szerződésben megállapított fix összegű nyereségben részesülne. Az üzembérlés tartama alatt a vállalat úgy telep épületeit, mint gépberendezését üzembérlésben tartja és a vezetőket a szükséghez képest bővíti. Az árammérő órákat saját költségén szerzi be és tartja jó karban s a bérlet lejártá után azokat a város minden évi használat után értékük 5—5%-ának levonásával veszi át. Szóval a város a bérlet egész tartama alatt nemcsak az üzemi kiadásoktól, hanem az üzleti kockázattól is ment lenne. A közvilágítást pedig — állítólag — ingyen élvezzi a város közönsége.

Ha a város a telep üzemet *házi kezelésbe* átveszi, az meglehetősen nagy összegnek azonnali kifizetését fogja igényelni. A szerződés értelmében ugyanis a két utolsó évben teljesített bővítések költségeit a város megtéríteni köteles. Ha tekintetbe vesszük, hogy a telep most van fejlődésben, az e cimen felmerülő kiadás igen jelentékenynek ígérkezik.

A másik jelentékeny kiadást az árammérő órák átvétele okozná. E kiadás megközelítőleg 60000 koronára rugna.

Végül megemlítendő, hogy a házi kezelés első éveiben már szükségessé válik majd a vezetékoszlopok kiváltása, ami szintén nagyon jelentékeny összegre rug.

Ezek az átvételkor kifizetendő összegek meghaladják a 100000 koronát.

Nagy előnye lenne ezzel szemben a városnak az, hogy visszanyeri teljes és korlátlan önrendelkezési jogát, amelynek birtokában sokkal szabadabban elégíthet ki oly igényeket, amelyek most nem érvényesülhetnek. Működésben lesz a városnak a viszonyok mérlegelése mellett oly intézkedések megtételére, amelyek mellett bizonyos közhasznú — mondjuk: ipari — célokra áramot szolgáltathat akár előállításán, vagy azon alul is és nem fogja a villamos-telepet oly üzleti vállalkozásnak tekinteni, amelyből minden áron minél nagyobb haszon sajtolandó ki.

Nem csekély előny a városra nézve az sem, hogy saját kezelése mellett a közvilágítási naptárt legjobban belátása szerint bármikor akként megváltoztathatja, amint az a szükségletnek legjobban megfelel és hogy a közvilágítást minden külön megterhelés nélkül bővítheti és jobba teheti.

Szabó László városi főmérnök abban a tanulmányában, amelyre már hivatkoztunk, laikusok által is könnyen áttekinthető és megérthető számításokat végez azokról a várható bevételekről és üzemi kiadásokról, amelyekre a villamos telepnék házi kezelésbe vétele esetén számíthatunk.

Szerinte a villamos telep átlagos évi bevétele *200.000 korona* lenne. Ezt az összeget az eddig tapasztalt üzleti eredmény és más városok hasonló jövedelmeinek figyelembe vételével szinte aggodalmaskodó körülményekkel állapítja meg. Ezt a számítási eredményt tehát egész bátran helyesnek lehet elfogadni.

Hasonló körülményekkel állapítja meg az átlagos évi kiadás összegét *165.000 koronában*. Ebben az összegben aprólékos részletességgel befejezték az összes elképzelhető üzemi kiadások, még az évenként tartalékalapba helyezendő összegek is, ame-

lyek a telep jókarban és üzembérlésben való tartására szükségesek.

E szerint a teljesen megbízható számítás szerint tehát a házi kezelés évente átlag legalább *35.000 korona fölösleget* fog eredményezni a város javára.

Érdekes már most szembe állítani, hogy milyen jövedelemre számíthat a város házi kezelés és milyenre bérleti kezelés mellett.

Itt két eset lehetséges. Az egyik az, hogy a cég a szerződés egész tartama alatt — meg nem támadhatóan — csak annyi tiszta jövedelmet mutat ki könyveiben, hogy a városnak csak a szerződésileg biztosított fix haszonrészesedés jutna. A másik pedig az, hogy ugyanolyan hasznot tételezve fel, mint az imént kimutatott házi kezelésnél, a várost a tiszta jövedelem 50%-a illetné meg.

Az első esetben a város kapna évente átlag 11.870 koronát, a másodikban pedig 27.600 koronát.

Mint két összeg messze alatta áll a házi kezelés alatt várható eredménynek. Tehát úgy állana a dolog, hogy a város fél millió korona befektetéssel létesített villamos telepének jövedelméről a tejfelt egy idegen cég szedné le. Amellett talán soha nappali áramszolgáltatásra reményünk nem lehetne, mert a cég egyéb jövedelméből e célra bizonyára egy fillért sem áldozna.

Megjegyzendő azonban, hogy az évi 27.000 koronás részesedés reménye is teljességgel illuzórius, mert meg vagyunk győződve, hogy a város a szerződésben kikötött fix részesedésen fölül soha egy árva fillért sem kapna, a hires ingyenes közvilágítást pedig busásan megfizetné a telep építési költségeinek törlesztési hányadával.

Igy állván a dolog, véleményünk szerint a városnak minden áron arra kell törekednie, hogy a telepet, amint lehet, rögtön házi kezelésbe vegye.

Meg vagyunk győződve, hogy a város — a házi kezelés helyes szervezése mellett, kiküszöbölve minden, a hivatalos hosszadalmas eljárásból származó és az üzem menetére netán bénítólag ható nehézségeket — sokkal nagyobb tiszta jövedelemre számíthat, mint bérleti szerződés mellett. És az ingyenes közvilágítás is, valóban ingyenes lenne. És végül a nappali áramszolgáltatás megindítását is minden különösebb nehézség nélkül megvalósíthatná.

Március 15.

A szabadság nagy napjának emlékét évről-évre elhozza a tavasz. A szabadság, egyenlőség és testvériség voltak azok a jelszavak, amelyek március 15-én hazánkban, mint a fürgeteg, lelkesítve végigzugtak. Az idén 60-adszor halljuk e jelszót. Emlékezzünk e napra különösen, mert a horvátok és nemzetiségek agyarkodásai oly viszonyokat teremthetnek, mint amelyek a 48—49-iki véres harcokat eredményezték.

Március 15-ének megünneplésére megszerte nagy előkészületeket tesznek. Az ünnepélyekre vonatkozó tudósításaink itt következnek:

Március tizenötödike Zomborban. A március 15-iki ünnepélyt rendező állandó bizottság f. hó 7-én tartott ülésében véglegesen megállapította március idusa hatvanadik évfordulójának ünnepi programját. E szerint március 15-én reggel 9 órakor ünnepi mise lesz a plébániatemplomban. Az istentiszteleten a Krizsák Ádám vezetése alatt álló kath. legényegyesületi műkedvelő vegyeskar énekelné fogja Attenhoffer Károly F-dur mi-

séjét. Szólókat fognak előadni: Gradualéra: Kammerstorfer M. „Ó Sanctissimá“-ját Deogárió István; Offertóriumra: Zierer. „Incliná“-ját Rell Emma; Communióra: Pitsch „O salutaris hostiá“-ját Zsuffa Margit. A vegyeskar tagjai: Rell Emma, Zsuffa Margit, Rados Juliska, Rell Mariska, Höss Terus, Angyal Margit, Zsuffa Mici, Potánkó Dezső, Scheib Károly, Adamkovits Nándor, Deogárió István, Dvornák Miklós. — A templomból a Schweidel-szobor elé vonul az ünneplő közönség. A vértanu szobrát a zombori függetlenségi párt megbízásából beszéd kíséretében Petényi József megkoszorúzza. — Délután 4 órakor diszgyűlés lesz. És pedig szép idő esetén a városházának a Szentháromság-térre néző erkélyén; kedvezőtlen idő esetén pedig a városháza nagytermében. Fél 4-től a gyűlés megnyitásáig tárogató játszik az erkélyen. A diszgyűlésen a megnyitót Vértési Károly elnök mondja. Utána dr. Hermann Antal elszavalja „Hatvanadik március“ e. alkalmi versét. Szaválás közben a zombori polgári kaszinóegyesületi dalárda a „Szózat“-ot, az iparoskört pedig a „Himnusz“-t énekli. Az ünnepi beszédet dr. Novák Elemér mondja. Este fél 8 órakor a polgári kaszinó nagytermében, hölgyek részvételével, ünnepi vacsora lesz. Ezen a 48-as honvédekre és a nőkre hivatalos felköszöntőket mondanak. Egy teríték ára 2 kor. Részvételi jegyek kaphatók a polg. kaszinó és a függetlenségi kör helyiségében, továbbá Sztrilich Zsigmond, Mayer István és Kollár József kereskedésében. — *A zombori állami főgimnázium* is kegyelettel üli meg a szent napot. Az ünnepélyes istentisztelet után testületileg Schweidel József szobra elé vonul. Az ünnepély a Hymnusszal kezdődik, mire Andrejev Elek VIII. o. t. elszavalja Endrődi Sándor: Petőfi e. költeményét. Holländer József VII. o. t. pályanyertes ünnepi beszédét Horváth VII. o. t. mondja el. Az ünnepélyt a Szózat rekeszti be. — *A Zombori Kereskedelmi Alkalmazottak Egylete* vasárnap, f. hó 15-én d. u. 3 órakor saját helyiségében Weidinger Lajos elnökle alatt diszgyűlést tart, amelyen a nagy napot méltató ünnepi beszédet Pataj Sándor dr. tartja. Este a Csitaoniceban társas vacsora. Egy teríték ára 1 korona 60 fillér.

Bezdán. A bezdáni olvasóköri kebelbeli dalárdájának közreműködésével saját helyiségeiben (Dobos Ferenc-féle vendéglő) folyó 1908. évi március hó 14-én este március idusának 60-ik évfordulójának emlékére ünnepélyt rendez a következő műsorral: 1. „Himnusz.“ Énekli a dalárda. 2. Elnöki megnyitó. Mondja Ligeti Dávid. 3. Ünnepi beszéd. Mondja Bosnyák János. 4. „Pusztán.“ Költemény. Tompa Mihálytól. Szavalja Topál Imre. 5. „Fohász.“ Férfikar. Huber Károlytól. Énekli a dalárda. 6. „Mi a haza?“ Melodráma. Szövegét írta Abrányi Emil, zenéjét szerző dr. Horváth Ákos. Szavalja Jámbor Béla, zongorán kíséri Farkas Ferenc; a karokat énekli a dalárda. 7. Elnöki záró. Mondja Ligeti Dávid. 8. „Szózat.“ Énekli a dalárda. Az előadást társasvacsora és esetleg tánc követi. Kezdeté este 8 órakor.

Cservenka. A németlakta Cservenka is hazafiasan adózik a nagy idők emlékének. Nagyszabású ünnepélyt rendeznek, melyen Torkos László tanító tartja az emlékbeszédet.

Palánka. A palánkai kaszinó március 15-ike alkalmából hazafias ünnepélyt rendez. Az alkalmi beszédet Zakkay Aladár polgári iskolai tanár tartja.

Kula. A kulai polg. olv. egylet választmánya febr. 12-én tartott ülésén elhatározta, hogy a magyar szabadság magasztos évfordulóját — március 15-ikét — az eddigi szokáshoz híven ez évben is megünnepeli és az abban való részvételre a hatóságokat, egyesületeket és testületeket is felkéri. Az ünnepély sorrendje: 1. „Himnusz“, énekli az iparos dalárda. 2. Hazafias szavalt, előadja Keller Lőrinc joghallgató. 3. Ünnepi beszéd, mondja dr. Hilkene Lajos ügyvéd. 4. Golgotha, énekli a kulai dalárda.

Szivác. Az O-Ujszváci Függetlenségi kör folyó hó 15-én este 8 órakor a Huber-féle vendéglőben saját pénztára javára táncos egybekötött hazafias ünnepélyt rendez a kö-

vetkező műsorral: 1. Elnöki megnyitó, tartja Ferenc Ádám körelnök. 2. Ünnepi beszéd, tartja Glöckner Károly. 3. Alkalmi „Óda“, szavalja Mohácsy Béláné. 4. „Talpra magyar“, szavalja Bischoff Béla.

Szabadka. Március idusát az idén is úgy, mint az előbbi években fogják megünnepelni. A Nemzeti Kaszinó és a többi egyesületek és társulatok ünnepi bankettet fognak rendezni, mire az előkészületek már folyamatba vannak. — A szabadkai függetlenségi kör legutóbb tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy március 15-én, vasárnap este hét órakor a kör helyiségében tartandó ünnepi vacsora keretében a nemzet újjáébredésének emlékét ünnepli meg. A Függetlenségi Kör ekkor tartja első nyilvános ünnepélyét a saját helyiségeiben. — A szabadkai magyar királyi állami felsőbb leányiskola 1908. évi március hó 15-én délelőtt 11 órakor a Nemzeti Kaszinó dísztermében rendezti ünnepélyét. — A Szabadkai Szabad Lyceum és a Dalegyesület az idén együttesen tartják márciusi ünnepélyüket. Az ünnepély vasárnap délelőtt fél 11 órakor lesz a Pestszálló nagytermében. Az ünnepi beszédet Farkas Zsiga tartja; Csajkás Margit és Kunetz Leonka pedig szavalnak.

Ujvidék. A függetlenségi és 48-as párt a Magyar Kaszinó s a dalegylet bevonásával, Szalay Lajos kir. tanácsos polgármester elnökle alatt e hó 5-én tartott ülésén a következőkben állapította meg az ünnepély részleteit: délelőtt ünnepélyes istentisztelet a r. kath., ev. rev. és ág. ev. templomokban, utána diszgyűlés a városházán, mely az elnöki megnyitón kívül Bozsenik Béla tvh. bizottsági tag ünnepi beszédéből álland; ezt követi a kir. magyar főgimnázium, felső kereskedelmi, áll. polg. fiu- és leányiskola egyesült ünnepélye Mayer vígadótermében. Este hangverseny, mely a Dalárda, Daloskör és ref. dalegylet énekszámain kívül Nyíri Béla szavaltából fog állani. A hangversenyt tánc követi. Az ünnepély külső fényének emelése céljából a polgárság fel fog kéretni, hogy házait felfellobogozza és este világítson. Az ünnepség keretébe fel van véve a még élő ujvidéki 48-as honvédek megvendéglése is.

Baja. Március 15-én délután 4 órakor hazafias emlékünneplést rendez a bajai főgimnázium Tóth Kálmán önképző-köre. — A bajai állami tanítóképző-intézet tanuló ifjusága március 15-én délelőtt 10 órakor az intézet dísztermében hazafias emlékünneplést tart.

Meghívó.

A szívünkbe irt nagy nemzeti emléknaphoz, március 15-ének idején hatvanadik évfordulóját pártunk is méltó kegyelettel megünnepeli.

Kérem tehát a t. tagtárs urakat, hogy f. hó 15-én, vasárnap reggel fél 9 órakor köri helyiségünkben megjelenni sziveskedjenek.

A megjelentek a párt zászlója alatt a zombori plébániatemplomba vonulnak, hogy részt vegyenek az itt 9 órakor kezdődő ünnepi misén. A mise végzetével Schweidel József szobra elé vonulunk és azt pártunk megbízottja beszéd kíséretében megkoszorúzza.

Kívánatos, hogy a polgárság által ugyanezen nap délután 4 órakor a városháza nagytermében tartandó diszgyűlésen, valamint este fél 8 órakor a polgári kaszinó dísztermében rendezendő ünnepi vacsorán a párt tagjai minél nagyobb számban részt vegyenek.

Tisztelettel közlöm, hogy pártunk március 15-én délelőtt fél 11 órakor,

körünk pedig ugyanezen napon délután fél 3 órakor a köri helyiségben tartja idején rendes közgyűlését.

Zombor, 1908. március hó 10-én.

Hazafias üdvözléssel

a zombori függetlenségi párt nevében:

Sztrilich Zsigmond,
társelnök,

a zombori függetlenségi kör nevében:

Mérő Ignác,
elnökhelyettes.

H I R E K.

Kinevezés. A király Sarkady György ujvidéki törvényszéki bírót szegedi táblabíróvá nevezte ki.

Gazdasági munkások kitüntetése. A földmívelésügyi m. kir. miniszter Rizányi Márton bajsai, Kramli Mihály kisszállási, Kosulyák Pál paripási, Eisele József szilbereki, Róth Adám kiskéri, Huber Mátyás regőcei, Oresik Mátyás adai, Hornyák Dömötör boldogasszonyfalvai, Maurer Antal ujalánkai, Kovacev Alexa péterrévei, Mader Lajos temerini, Foltin Pál újfutaki, Schiebl József szondi és Allaga Pál (Angyi) nemesmiliticsi gazdasági munkásoknak illetőleg eselédeknek Fernbach Károly főispán közbenjárására 100—100 kor. jutalmat engedélyezett és őket elismerő oklevéllel tüntette ki.

Bácskerteszi küldöttség az érseknél. A bácskerteszi községi előljáróság a múlt héten deputációban járt Kalocsán dr. Városy Gyula érseknél. A küldöttség a község szegénységére való tekintettel iskolai segítséget kért az érsektől. Az érsek egy tanterem felépítésére ötezer korona segélyt ígért a bácskertesieknek.

A bácsmezei tűzoltó-szövetség ülése. A bácsmezei tűzoltó-szövetség vasárnap a vármegyei székház kis tanácskozási termében Vojnits István elnöklésével ülést tartott, amelyen a szövetség folyó ügyeit intézték el. A bajai tűzfelügyelői állásra Nyirati Jánost, Zentára Heiszler Ferencet és Szabadkára Vermes Bélát választották meg.

Eljegyzések. Schaffer Gyula bácsfeketehegy-i kereskedő eljegyezte Fischhof Katicát Bajáról. — Harsány Lajos zentai főgimnáziumi rajztanár eljegyezte Balló Iduskát Vadászról. — Breszlauer Arthur Boldogasszonyfalváról eljegyezte Rozenberg Irmát Zentáról. — Dr. Prokesch Géza szabadkai kórházi orvos eljegyezte Zsivkovits Irénkét Szabadkán. — Szögyényi Gyula szabadkai kir. törvényszéki jegyző eljegyezte Robinson Fánikát Egerből. — Kihut János szabadkai kir. törvényszéki jegyző jegyet váltott Stiefelmayer Mariskával Óverbáson.

Közgyűlés. A zomborvidéki rabsegélyző egylet f. évi március hó 15-én délelőtt 10 órakor tartja meg rendes évi közgyűlését a kir. törvényszék polgári üléstermében, melyre az egylet tagjait az elnökség meghívja.

Esküvő. Milliny Róbert folyó hó 25-én tartja esküvőjét Karánsebesen Rosenfeld Elza kisasszonnyal.

Iparospárt Szabadkán. Molnár János, az országos iparospárt elnöke vasárnap Szabadkán az ipartestületben nagyszámu hallgatóság előtt harmadfél óráig tartó érdekes beszédben fejtette ki az iparospárt programját és felhívta az iparosokat a párt megalakítására. Az iparosok a nagy figyelemmel hallgatott beszéd után ideiglenesen meg is alakították nyomban a szabadkai iparospártot. Elnökké dr. Reizner Lajost, jegyzővé Németh Simon ipartestületi jegyzőt választván meg. Az iparospárt jövő hét elején fog véglegesen megalakulni Szabadkán.

Baja országos vására a kereskedelmiügyi miniszter engedélye folytán április hó 19. és 20. helyett kivételesen április hó 26-án és 27-én tartatik meg.

Tüntetés. A zombori szociáldemokrata párt tegnapi este fél 7 órakor az általános titkos választói jog érdekében tüntető felvonulást rendezett. A tüntetés rendben és esendben folyt le.

Halálozások. Walient József, zombori köztisztviselő álló iparos kedden reggel életének 67. évében hosszas szenvedés után elhunyt. A gyászír városszerte nagy részvétet keltett és annak hírére az ipartestület és a kaszinó épületeire kitétték a gyászlobogót. Temetése tegnap délután ment végbe nagy részvét mellett a Zrínyi-utcai gyászházból. Az elhunytat kiterjedt rokonság gyászolja.

Logó Simon földbirtokos kedden délelőtt 65 éves korában Zomborban meghalt. Az elhunytban a zombori függetlenségi párt egyik régi, elvhu tagját gyászolja. Temetése ma délelőtt 11 órakor lesz a Rákóczi-ut 41. szám alatti gyászházból.

Szalay Imre apatini szolgabírói irnok vasárnap Zomborban öngyilkos lett. Revolverrel szíven lötte magát. A lövés rögtön halálát okozta. Hült tetemeit kedden délután temették el nagy részvét mellett.

Gazdasági előadás Hódsonon. A délvidéki földmívelők hódsononi egyesülete március 8-án tanulságos előadást rendezett tagjai számára. Az egyesület meghívása folytán megjelent az Országos Széchényi-Szövetség kitérő alelnöke, Marschal Ferenc, dr. Steuer György miniszteri fogalmazó és Guth Ottó gazdasági egyesületi segédtitkár kíséretében, kik a nagy számban megjelent gazdasági egyesületi tagok és érdeklődők számára igen tanulságos, kiválókép hazafias tartalmú előadásokat tartottak. Kiváló hivatást teljesít a Széchényi-szövetség a délvidéki németiség körében a hazafias érzés, a magyar földhöz való ragaszkodás érzetének ápolása, fejlesztése körül. Karöltve a földmívelők egyesületeivel járnak a szövetség tagjai oktató, buzdító faluról-falura. Készségesen értékes a munkájuk ma, amikor ellenségeink nemzetiségeink faji érzéseit ébresztgetni s őket a magyar haza ellenségeivé tenni iparkodnak. Úgy látszik az egyetemi ifjaknak lelkes csapatja a tettek mezejére lép s a németiség magyarosításának munkájából kivieszi részét. Marschal alelnök kiváló szónoki tehetség, ki értékes mondani valóját megfelelő köntösbe tudja öltöztetni. Dr. Steuer György is szólott a néphez a töle szokott hatással. Legközelebb az új eselédttörvény ismertetése kerül sorra.

Felülfizetések. A bezdáni olvasóköri dalárda március hó 2-iki kabaret-estélyén, mely várakozáson felül sikerült, felülfizettek: Özv. Loschitz Sándorné 20 kor., Loschitz A. Mórné 5-60 kor., Dobos Ferenc 3 kor., Knipfl Flórián, Fratriesevich István, Spitzer Gerson 2-2 kor., dr. Gál Dávid 2-60 kor., Spitzer Emil, Flesch Balint, Spitzer Sándor, Stifter Mátyásné, Schuller Ottó, Horák József, Kelsch István, Kelsch Ferenc, Herschberger Pál és Oberreiter Dezső 1-1 kor., Klein Mór 1-60 kor., Montalion Sándor, Brecka Gyuláné, özv. Nyári Pálné, N. N., Jagodits Gyula, dr. Kovács Lajos, Fuderer Lajos, Bodor György, Tibor János és Ligeti Győző 60-60 fill., Kamoecai Péter 40 fill., Csirszka Konrad, Schmidt János 2-2 kor., Bosnyák János 5 kor., Samarjai Béla 1-20 kor., Türr Jenő, Gubitza Antal, Gyenes Flóra, Privgyik Antal és Brecka Katica 60-60 fill., Ligeti Dávid 30 fillért. Összesen 68 kor. 30 fillért, melyért ezuton mond hálás köszönetet a dalárda.

Megindult a hajózás. A cs. és kir. dunagőzhajózási társulat igazgatósága közli, hogy az árufelvételt a Ferenc-esatornán megkezdte. Az árufelvétellel Spitzer Bernát utóda szállító céget bizta meg, akik az áruk továbbítását eddig is lelkiismeretesen teljesítették.

A nagy pör vége. A híres csajkás pör, amelyet a határvidéki 13 község lakosai indítottak a községek ellen 40,000 hold föld tulajdonjoga iránt az újvidéki törvényszéknél, véget ért, mert a kuria a határöröket keresetükkel elutasította.

Névmagyarosítás. Goldstein József szabadjai lakos családi nevét a belügyminiszter engedélyével „Gerő“-re változtatta.

A Bácskai Hitelbank ügye. A Bácskai Hitelbank vezérigazgatóját, Füredi Jákót hétfőn tizenhét nap fogság után az ügyészség indítványára szabadon bocsátották. A rendőrség áttette az ügyészséghez a befejezett nyomozás iratait. Dr. Winkler István ügyész áttanulmányozta a rendőrkapitány jelentését s a kihallgatásról felvett jegyzőkönyveket s indítványt terjesztett elő a vizsgálóbíróhoz, melyben tekintettel arra, hogy a nyomozás be van fejezve és az esetleges büntetés nem oly nagy, hogy Füredi szökésétől tartani kell, indítványozta, hogy bocsássák szabadon a letartóztatott vezérigazgatót. A vizsgálóbíró az ügyész indítványára nyomban meghozta a végzését, melylyel elrendelte Füredi szabadonbocsátását.

Gyermekvédő-liga bál Kossuthfalván. Kossuthfalva község értelmisége a múlt hónap 27-én az „Orsz. gyermekvédő-liga“ javára, — tánemulatsággal egybekötött — fényes sikerű hangversenyt rendezett. A Népkör tágas nagyterme 8 óra zsufozásig megtelt a szépért és nemesért lelkesülő közönséggel. Az egyes szereplők buzgólkodását viharos taps jutalmazta. A műsort Bajsai István kántortanító harmónium szelőja nyitotta meg, amit dr. Déri Henrik érdeklődéssel hallgatott alkalmi felolvasása követett. A dalárda Lányi Magyar népdal egyveleget adott elő Szász Miklós vezetésével. Majd Hetesy Dinike k. a. bájosan előadott s a közönséget állandó derűtségben tartó monológja következett. Jelenlévő szerzőjét Hetesy Viktor ref. lelkész a közönség meleg ovációkban részesítette. Polivka Ferencné urnó „A két Hippolit“-ből énekelt s a közönség szünni nem akaró tapsa után néhány népdalt adott elő kellemes sopránban, művészi precizitással. Labancz László pedig Kiss József „Simon Judit“-ját adta elő mély érzéssel, gyakorlott szavalóra valló drámai erővel. Végül a dalárda „Béka kantatéja“ mulattatta a jelenlevőket. Utána vig táncra perdült a fiatalság, mely a legjobb hangulatban a késő reggeli órákig tartott; míg az idősebb elem a „Palugyay-Törley“ testvérek társaságában lelkes hangulatban virrasztotta át a kellemes éjszakát. A hangverseny tiszta jövedelme 300 kor. volt. Felülfizettek: Fernbach János és neje, Falcione Árpád (Zombor), Birkáss Gyuláné (Szabadka) 20-20 kor., Pilaszanovits József, Löwy Ferenc, Fernbach Balintné, Fernbach Erzsébet, Fernbach Balint, Vojnich Elemér, gr. Edelsheim Gyula (Bpest), Ungár József, Bergel Sándor, Piukovits József (Szabadka) 10-10 kor., dr. Déri Henrik 9 kor., Ungár Béla, Ungár Pál 7-7 kor., Ungár Imre, Schabl Ignác 6-6 kor., Káldor Pál 6-50 kor., Lelbach Gyula, Kiss Lajos, Szemző Gyula ifj., Ungár Lajosné, Rosenberg Emil, Vámoser Aron, Obláth Lipót, Bachrach Henrik, dr. Singer Armin, dr. Ungár Mátyás, Obláth Náthán, Pálich Antal, Ungár Ferenc 5-5 kor., Szász Miklós, Tusla Tivadár, Labancz László, Kertész Sándor 3-3 kor., Wilhelm Miksa, Heller Lajos, Mészáros Antal, Rosenberg József, Bergl Lipót, Bezeredy Béla, Bajsai István, Polivka Ferenc, Füredy Lajos, Friedmann Dániel, Faragó József, Tamás Ferenc, Kovács Gáspár, Neuwil Géza, dr. Dembity Lajosné, Klein Manó, Kovács Béla, 2-2 kor., Hetesy Viktor, Facsar Albert, Pethő Félix, Nagy Sándor ifj., Wilhelm József, Bene Vilma, Sztruhar János 1-1 kor., Krausz Ede 50 fill., kiknek ez uton is hálás köszönetet mond a rendezőség.

Öngyilkosság Csávolyon. Öszterreicher Tamás 22 éves béréslegény farsang másodnapján szerelmi bánatában felakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt.

Vesztett eb marása. Sajkásszentiván községben egy veszett eb több embert és gyermeket megmart. A kutyát nagy hajsza után sikerült agyonverni.

Vivótanfolyam. Agrima J. Gyula vivótermét eddig is számosan látogatják. A jeles mester kitérő módszer szerint tanít. Ajánlatos a hónap közepétáján is jelentkezni a vivótanfolyamra Csihás Benő-utca 20. sz. a.

Szerkesztői üzenet.

Dr. K. L. Hódson. A szives értesítést hálásan köszönjük. Számítunk máskor is.

M. N. Csávol. Szives köszönet a hírért. Kérjük máskor is.

B. I. Kossuthfalva. Köszönet érte, bár kissé későn érkezett. Máskor korábban kérjük.

HIRDETÉSEK.

ad 5617/1907. szám.

Pályázati hirdetés

Kula községben az utcák és terek szabályozására vonatkozó műszaki műveletek biztosítása céljából pályázatot hirdetünk és felhívjuk a pályázni óhajtó mérnök urakat, hogy írásbeli ajánlataikat **folyó évi március hó 30-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert később érkező ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Fentjelzett munkálat Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalának 1907. alisp. 1907. számú rendeletéhez csatolt és a zombori m. kir. államépítészeti hivatalnak 1907. évi április hó 30-án kelt utasítása értelmében készitendő el.

Kula, 1908. évi március hó 7-én.

Kugler Béla, Puhálák Mátyás,
jegyző. 51-1 biró.

Magyar királyi Államvasutak.

Árverezési hirdetés.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint az üzletszabályzat 70. §-a értelmében elárúsítandó 1 hordó üres használt 111.5 literes, 5 drb öntöttvas kocsi-puska 40 kgr., 1 hordó rum 51 liter 61 kgr., 1 láda zománcozott bádgedény 242 kgr., 1 láda pezsgő 59 l. 1 láda bor 37 l. 270 kgr., 1 bál bór 26 kgr., 1 láda cementlap 29 kgr., 2 drb bádgedény 12 kgr., 1 vagon gázko 14400 kgr. nyilvános árverezése Zombor állomásunkon lévő kiadási raktárban **1908. évi március hó 19-én délelőtt 9 órakor** tartatik meg, mely árverezésre a t. c. közönség ezennel meghivatik.

52-1

Az igazgatóság.

1284. sz. kig. 1908.

Pályázati hirdetés.

Mohol községben lemondás folytán megüresedett, de helyettes utján betöltve levő községi másod-orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazását évi 2000 korona készpénzfizetés és a községi szabályrendeletben megállapított 1 kor. nappali és 2 korona éjjeli látogatási díj képezi.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi március hó 20-ig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Zenta, 1908. évi február hó 28.

49-2-2

dr. Buday,
főszolgabíró.